

GYERGYÓI ÚJSÁG

A MAGYAR PÁRT PROGRAMJA ALAPJÁN.

Előfizetési árak:

Egy évre 200; félévre 100; negyedévre 50 Lei

Hirdetések milliméter díjszabás szerint.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Felelősszerkesztő:

Dr. SÁNDORY MIHÁLY

Kiadó lapfajtájados:

PUSKÁS J. ISTVÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Regele Ferdinand-ut 33. sz. (Sándory-ház.)

Szerkesztőségi órák mindennap d. u. 2-3-ig.

Telefon: 14.

Viharos légkörben

ül össze Székelyudvarhelyen az Országos Magyar Párt ezidei nagygyűlése, hogy magyar kisebbségünk gazdasági és politikai helyzetével foglalkozék.

Hogy nem fogunk semmi örömet hallani, azzal teljesen tisztában vagyunk sőt hogy az eddigieknél még szomorúabbakat, arról is meg vagyunk győződve.

Mi különösen azért tekintünk várakozással a nagygyűlés elé, hogy lássuk, mire szánta el magát a Magyar Párt arra az esetre, hogyha az állapotok továbbra is így maradnak. Mert hogy ezek az állapotok tarthatatlanok, azt már megállapította nemcsak a szász kisebbség, hanem a nemzeti parasztpárt is, amely az aradi nagygyűlésén most már az eszközök megválogatásában sem kíván válogatni.

Az erdélyi szászság, mely medgyesi határozatával már legelején odaütötte életét és egész jövőjét a román államhoz, csak hogy kulturáját megmenthesse, most hatalmas kiábrándulással és kétségbeesetten hördül fel, és nem rejti véka alá meggyőződését, hogy elhatározásában szörnyen csalódott és nyíltan odakiáltja a hatalmasoknak, hogy ezek után nincs más útja hátra, mint Genf.

Eddig hogyha mi emlegettük Genfét, irredentáknak kiáltották ki; a kormány szemében csak mi voltunk az örökös turbulens elemek, akiknek semmise jó, akik csak azért háborgunk folyton, mivel egyik szemünkkel örökké Budapest felé tekintgetünk.

A szászság feljajdulására élénken megmozdultak a kormány szócsövei, most ők is hálátlanok lettek, akik — szerintük — a magyar éra alatti privilegiumaik elvesztését siratják.

De ha mi irredenták vagyunk a kormány szemében, akkor mit szól a nemzetiparasztpárt aradi megnyilatkozásához, amely már igen közel jár a horvátok politikai védelmi eszközeihez?!

mindenütt és egy hatalmas benső vágy, egy új, egy jobb kor és élet után!

S ezzel az irtózatossan elkeseredett hangulattal szemben ott áll az ország kormányrudjánál a liberális párt, mely vad csökönységgel állítja, hogy csakis ő a megváltó, a küldetett, a többi mind az ország ellenségei.

Ilyen atmoszférában ül össze most már az Országos Magyar Párt, hogy nemcsak multjáról számoljon be, hanem jövőjére is programot adjon.

Teljes bizalommal vagyunk a Magyar Párt politikai bölcsesége iránt s épen azért reméljük, hogy elhatározásainál tekintettel lesz ezekre a lehetetlen állapotokra, a nép elégedetlen-

ségére, s határozatait úgy és oly hangozta meg, melyből kitűnjék nemcsak az elkeseredés, hanem az erő is, mely szükség esetén a többi kisebbségekkel közvetve meg fogja találni azt a biztos utat, mely népünket egyszer már kivezeti e siralom völgyéből.

Cs. A.

Kogălniceanutól Anghelcsuig.

Irta: Váradi Aurél.

„Magyar Kisebbség“.)

Mikor a régi Magyarországon többségre került volt a függetlenségi párt s ennek vezérei helyet foglaltak a koalíció kormányában, Rákosi Jenő, a pártnak azokra a tagjaira, akik a kvótá-emelés napirendre került kérdésében elkezdtek kényeskedni és az ellenzéki körökben tett kijelentések emléktől feszélyezve, nem voltak hajlandók a kormány kívánta áldozathoz hozzájárulni, ráidézte a régi cigányadomát, mely ilyenformán szól:

A földesur megszólítja az udvarán ténfergő cigányt és felmutatva neki egy jó darab füstös szalonnát, kérdést intéz hozzá:

— Hát aztán ezt ki eszi meg?

— En! — felel rá a cigány.

Aztán egy nagy pohár pálinkát mutat fel a földesur és azt kérdezi:

— Hát ezt ki issza meg?

A cigány erre is azt feleli:

— En!

— Hát ezt az őt fát itt az udvaron ki vágja fel? — szól a további kérdés.

A cigány pedig oldalba löki az időközben az udvarra került hajdut és biztatja, hogy:

— Szólj, bibas, már te is!

Rákosi Jenő ez adomája véletlenül a „Comité des Délégations Juives“ panaszára adott román kormányválasz olvasása közben jutott eszembe...

Kitűnik ebből többek között az európai nagyhatalmaktól az általuk eszközölt terület-növekedések kérdésében követett nemzetközi jogi gyakorlat bizonyos logikája. Románia területe például az 1878. évi berlini kongresszus határozatai következtében meggyarapodott. Ámde a berlini kongresszuson résztvevő hatalmak e meggyarapodást ahhoz kötötték, hogy Románia változtassa meg a területén lakó zsidóság irányában addig követett politikáját. Nem új dolog tehát a nemzetközi jogi gyakorlatban, mit a Trianonban dekretált újabb gyarapodással szemben az 1919. évi párizsi egyezmény a kisebbségeket illetően kikötött és nem új dolog az sem, hogy a szuverénitás féltésében felette ideges román kormányok a területi gyarapodás mellett reájuk utalt földadatot, mely a lakosság egyes rétegeinek érdekét szolgálná, elutasítják maguktól, közönségesen szólva: elamerikázzák.

A Comité des Délégations Juives panaszára adott kormányválasz a mult egy érdekes fejezetére nézve e részben beismerésben is van, mikor Kogălniceanu Mihálynak La Vielette generálhoz, a moldovai francia főkonzulhoz intézett szavait idézi annak az állításának bizonyítására, hogy „a romániai zsidók izoláltsága a benszülöttektől nem a vallás különbségéből ered,

hanem abból a jelenségből, hogy a zsidó elem egy különálló szellemi alakulat, mely megtagadja a társulást az ország nemzeti életével“. Kogălniceanu az idézet szerint azt mondotta 1869-ben, hogy „Romániában a zsidók nem azok, akik egyebükt, a civilizált országokban, itt a zsidók nemcsak egy egész különálló vallásközösséget képviselnek, de a szó legszorosabb értelmében egy, a románoknak teljesen idegen nemzetiséget, eredet, nyelv, erkölcs és érzés szerint.

Nos nekünk se jogunk, se okunk nincs arra, hogy az ezen idézetekben foglalt ténymegállapítások helyességét kétségbe vonjuk, de igenis jogunk és okunk van ezzel a ténymegállapítással szemben odaszegezni a magunkét és annak kapesán fölvetni a jelelegi hivatalos közoktatásügyi politikát illetően néhány kérdést. Ezt tesszük a következőkben.

Tényként állapítjuk meg nevezetesen, hogy Erdélyben és kapesolt részeiben az impériumváltozás előtt és idejében a zsidósággal szemben nem az volt a helyzet, mint a zsidó delegáció panaszára adott válaszában a román kormány a multa és jelenre vonatkoztatva, Romániában egyként fennállónak állapít meg. A zsidó elem Erdélyben jó idő óta nem volt — és a kiegyensúlyozás e részben reánk, magyarokra, hárult feladatát súlyosan megnehezítő bevándorlás mellett sem volt — „egy különálló szellemi alakulat, mely megtagadja az ország nemzeti életével való társulást“. Ellenkezőleg úgy áll a dolog, hogy ha még némi igazságot is tartalmazott Raymond Recoullynak a kormányválasz során idézett 1903. évi megállapítása, hogy t. i. „a zsidók számaránya túl nagy volt a magyarokhoz viszonyítva arra, hogy teljesen asszimilálódva beleolvadni tudtak volna a nemzet testébe, egészben a régi Felvidék egy részétől eltekintve, a zsidók, mint ezt különben maga Raymond Recouly is írja, „jó magyar honpolgárok“ voltak, minden esetre távol attól, hogy olyan különálló szellemi alakulatként kívánjanak jelentkezni, „mely megtagadja az ország nemzeti életével való társulást“.

Ha erre nézve bizonyíték kell, az impériumváltozást megelőző időben működött erdélyi román sajtó nyilatkozatára hivatkozunk. Oh hányszor és hányszor hangzott el itt a „renegát“ zsidó elemet sújtó kárhooztatás a Magyarországhoz való viszonya miatt és hányszor, de hányszor nyert — nem egyszer igen tetszetős beállításban — kifejezést az a tétel, hogy valójában nem is a fajmagyar elemmel van baj a nemzetiségi kérdésben, hanem azért nem tudják a nemzetiségi igények képviselői magukat a magyarsággal megértetni, mert közéjük furakodnak a zsidók, kik főleg a sajtóban, tulliciálnak a legtürelmetlenebb sovinizmuson és lármájukkal megakadályozzák a kíváncsú érintkezést. A román sajtóban ez a tétel egyik vezetőszólam és állandó refrén volt.

Vajjon mit bizonyít ez?

Mindenesetre bizonyítja azt, hogy az impériumváltozás előtt a magyarság viszonya a maga zsidóságához feltétlenül jobb volt, mint a romániai románságnak a magáéhoz és semmi esetre se volt úgy jellemezhető, hogy (ismét a zsidók panaszára adott kormányválasz szavait idézzük) „a zsidó elem különálló szellemi ala-

kulat, mely megtagadja az ország nemzeti életével a társulást.

Hogy ebben a magyarság türelmességének és szabadelvűségének része volt, ez talán nem is igényel bizonyítást.

Viszont maga az, hogy az impériumváltáskor az új rezsim a lecsatolt terület magyarságát (és ezt még sokkal inkább, mint a többi) történelmi alapon természetszerűleg kialakult olyan viszonyban találta a zsidósággal, mely az államkormányzat ideális nézőpontjából legalább is kielégítő volt, amennyire teljes bizonyossággal állapítható meg mint tény, épp annyira könnyűvé is tette az új rezsimre nézve ennek a kérdésnek további kezelését. Azt ugyanis talán nem szükséges fejtegetni, hogy az úgynevezett nemzeti állam nézőpontjából is sokkal előnyösebb, ha a polgárok megoszlása nem széleskörű, azaz, ha a megoszlás kevés és nem számos csoportot mutat fel és ha e csoportok között bizonyos kohézió és összhangzás van.

És mit tett és tesz ezzel szemben a liberális kormány közoktatásügyi politikája? Mintha valamennyi valaha élt államférfi közül egyedül Metternich lehetne előtte az ideál, teljesen és brutálisan magáévá tette és folytatja ennek a divide et impera jelszavával jellegzett politikáját, mely annak idején a Habsburg dinasztiát a legsúlyosabb válságba sodorta, Metternichet magát a kormányrud mellől a saroglya zugába kergette.

Különös előszeretettel foly ez a Metternich utánzás a zsidókérdésben is. A cél az, hogy a zsidóságnak a magyarság irányában ezen a földterületen évtized előtt de lege artis kialakult viszonyát megbontsa, felzavarja, összekuszálja és a helyén teremtsen kaoszt a romanizálás egy új útja megnyitásának kétes értékű dicsőségét kihalássza.

Kétes értékűnek mondjuk ezt a dicsőséget, mert tisztában vagyunk azzal, hogy az a zsidó elem, mely a luminózus kormányváltás ismételt idézett szavai szerint „egy különálló szellemi alakulat, mely megtagadja az ország nemzeti életével a társulást”, annál inkább lesz tényleg ilyen, minél többször juttatják hatalmi erővel észébe, hogy ő a kormányférfiak szemében ma is, mint Kogălniceanu idejében, egy eredet, nyelv, erkölcs és érzés szerint teljesen idegen nemzetiség, melyet éppen ezért egészen különlegesen kell kezelni, melytől az iskola megválasztásának jogát is meg kell tagadni, melyet vallása okából eo ipso külön nemzetiségnek kell tekinteni és az alternatíva elé kell erőszakosan állítani, hogy vagy deferál az elrománizálás törekvéseinek, vagy pedig kultúrájában, szellemében, nyelvében visszafelé fordít, ahonnan az általános európai közszellem hatása alatt már jó egy évszázaddal ezelőtt kivevő volt.

Az ilyesmiben excelláló különleges kezelésnek a Kogălniceanu 1869-ben tett nyilatkozatában jelzett okai ma már nem állhatnak fenn és ha az államkormányzás nem nagy dicsőségére mégis fennállanak, abból éppen az eddigi kezelés időszerűtlenségére, helytelenségére lehet és kell következtetni. Angheliescu azonban ma is ehhez a módszerhez ragaszkodik. Pedig ma már nincs olyan orvosi rendelő, amelyben az 1869-iki „felcserek” módszere szerint eszközölnék a műtéteket. A Rákosi Jenő cigányadomája ellenben örökéletű marad.

Kolozsvár, 1928. szeptember hó.

Hozzászólás

a ditrói plebánusválasztáshoz az egyháztanács többségének véleménye alapján.

Ditróban 1928. szeptember 30-án dr. Lukács József plebánost hivatkozva újra megválasztották, miután éppen ő volt az, akinek lemondása a választást szükségessé tette. A be nem avatottak is a hirt érthető csodálkozással fogadták. A furcsa eseménynek előzményei nagyjában a következők:

A ditrói róm. kath. egyház az imperium átvétele után súlyos anyagi terheket visel, mert az általa fenntartott közép- és elemi iskolák

szolgáltatásban 12 tanerőt tart alkalmazásban, akiknek évi javadalmazása egymagában több mint fél millió lejt tesz ki, azonkívül az iskolák dologi kiadásai, az egyház dologi kiadásai és az egyházi személyzet fizetése újabb fél milliót igényelnek. Ilyen nehéz viszonyok mellett az egyház kénytelen volt a bankoknál elhelyezett pénzeit is felhasználni a mindennapi kiadások fedezetére annál is inkább, mert a főhatóság által megállapított egyházi adó egyáltalán nem folyik be a hívők fizetőképességének lecsökkenése miatt, de ha teljes összegben befolyna is, csak a kiadások 20%-a volna ebből fedezhető. Súlyosbította az anyagi helyzetet az is, hogy az egyház híveinek egy része — a hódosi csoport — kivált az anyaegyházból, akik a törzsvagyon megfelelő részét kikérték és kikapták, azonkívül pedig Orotvatelepen iskolát és templomot kellett építeni.

Ilyen nehéz helyzetben a kiadások fedezetének előteremtése sok gondot és fejtörést okoz az egyháztanácsnak, mely emberfeletti erőfeszítéseket tesz az egyházi költségvetés egyensúlyban tartására.

Egészen természetes, hogy az egyháztanács tagjai is elvárják plebánusuktól ilyen nehéz helyzetben, hogy a rendelkezésére bocsátott összegekből és az egyháznak még megmaradt vagyona jövedelméből megfelelően gazdálkodjék a jó és pontos gazda gondosságával.

Nem lehet tehát csodálkozni, ha az egyháztanács az egyházi számadások megvizsgálása alkalmával a felvett jegyzőkönyv kifejezései szerint hanyag és rendetlen vagyonkezelés miatt plebánusát többször szemrehányásban részesítette és amikor már ez sem segített, fegyelmi vizsgálat elrendelését kérte. A fegyelmi vizsgálat azonban dr. Lukács József nem várta be, hanem kérést adott be a püspökséghez, Ditróba való elhelyezése végett. Nemsokára át is helyezték Esztelnekre plebánusnak és a ditrói plebánosi állásra a püspökség a pályázatot kihirdette. Dr. Lukács azonban egyáltalán nem sietett az általa annyira kis jövedelmű és szegényesnek minősített ditrói plebániát elhagyni, ahol ő meggazdagodott, mialatt az egyház leszegényedett. (Többek között neki és családjának is tartozik az egyház 150.000 lejjel.) Nem is kívánta az egyháztanács többsége sem az ő távozását, mert ellene, mint pap ellen, nem merültek fel kifogások, hanem igenis azt akarta elérni a fegyelmi vizsgálat, hogy a plebános az egyház gazdasági ügyeiben és iskolai ügyekben ne tanusítson oly nagyfokú hanyagságot, melyek az utóbbi években az egyháznak oly súlyos erkölcsi és anyagi károkat okoztak. Egy példa. A plebániák vagyonkezelésének ellenőrzője a ker. főesperes, mindjárt intézzünk is egy kérdést hozzá. Van-e tudomása a főesperes urnak arról, hogy a ditrói egyház 1927. évi számadásai ma, 1928. év végén még nincsenek megvizsgálva? Önnek erről, főesperes ur, bizonyára nincsen tudomása, mert ha tudomása volna róla, akkor ez az állapot nem is állhatna fenn. Ez azonban csak egy dolog a sok száz közül, amivel a ditrói plebánián találkozni lehet.

Visszatérve a választás ismertetésére, folytatnom kell ott, hogy amikor a plebánosi állásra kihirdetett pályázati határidő lejárt, még senki sem tudott arról, hogy dr. Lukács József is pályázni fog a ditrói gyenge jövedelmű plebániára. A pályázati határidő lejárt szept. 1-én. A választás pedig kitűzetett szept. 30-án délután 4 órára, de a választás napján délelőtt még nem lehetett tudni, hogy dr. Lukács pályázott-e vagy nem? Kérdezzük meg, hogy ez szabályos-e? Kérdezzük meg azt is, hogy az egyháztanácsnak — mely annyi ambícióval és odaadással küzd az egyház érdekeiért — hivatalosan nem kell tudni a választásról és a választás előkészítésével nincs semmi funkciója, hanem a templomi szószékről kell tudomást vennie a választásról? Mi tudjuk, hogy mi szabályos és mi nem, és aki a választást vezette, még jobban kell tudnia.

Szombaton délután

gyermekelőadás

az Urániában.

Dr. Lukács azonban csendben készült a választásra és a választás napján fel is vonult egy tömeg 98%-ban olyan egyénekből, akiknek halvány fogalmuk sincs az egyház súlyos belső helyzetéről és akiknek a felvonulása inkább hasonlított egy az értelmiség és intelligens elem elleni megmozduláshoz, mint egy papválasztáshoz.

Megválasztották újólá dr. Lukács József plebánost, dacára annak, hogy helyzete az egyháztanácsban tarthatatlan és előrelátható, hogy a régen huzódó krízisnek nem ez volt a helyes megoldása.

„Verje meg az Uristen azokat, akik a törvényeket nem tartják be! Különbö bocsássa meg nekik az Isten.”

Egyháztanácsos.

HIREK.

— **Házasság.** Karácsony István f. hó 21-én vezeti oltárhoz Gyergyóalfaluban Jakabffy Ilonka urleányt.

— **Tea-est.** A Misszió-társulat őszi első tea-estje kedden, e hónap 9-én volt a Kereskedői Kör helyiségeiben. A tea-est, melynek háziasszonyai dr. Nagy Józsefné urasszony és Lengyel Margit és Szenkovits Annus urleányok voltak, a teljes siker jegyében folyt le. A legközelebbi teaest kedden, e hónap 16-án lesz Zárug Zakariásné, Pecurariu Jánosné és Zárug Istvánné urasszonyok rendezése mellett. — Itt említjük meg, hogy a Misszió-társulat e hónap 14-én, vasárnap délután 4 órakor a Fogarassy-intézet nagytermében tisztújító közgyűlést tart, melyre a tagokat ez uton is meghívja a vezetőség.

— **Megkezdődnek a Gyilkostó propagandafilmfelvételei.** F. hó 10-én újra összeült a városházán a sportbizottság turisztikai alosztálya, hogy meghallgassa Kricsa Andorriak a különböző helyekről beküldött filmfelvételi ajánlatokról tett előterjesztését.

Az összes ajánlatok megegyeztek abban, hogy a legnagyobb örömmel válladják a feladatot különösen mivel egyik-másik filmvállalat emberei már voltak künn a Gyilkostónál és el vannak ragadtatva annak szépségei által.

A bizottságnak ezek után az volt a feladata, hogy a filmfelvétel költségéről gondoskodják addig is, míg a turisztikai alap létesül.

Miután sikerült erre nézve kielégítő megoldást találni, a bizottság megbizta Kricsa Andort, hogy a filmvállalattal a szerződést kösse meg.

A lelkes és odaadó munkának eredményei tehát kezdenek mutatkozni, s hogyha az őszi idő továbbra is kedvező marad, akkor egy-két hónap múlva már filmen is gyönyörködni fogunk a Gyilkostó szépségeiben.

A bizottság a propagandafilmmel kapcsolatosan azt is tervbe vette, hogy ez a film egyúttal a kereskedők, szállodások, étteremtulajdonosok, szóval azoknak is reklámul szolgáljon, akik üzletileg bármiféle összeköttetésben állanak a turisztikával.

Éppen azért felkér mindenkit, ki üzletének a filmen egy ügyes esemény kapcsán és beállításban propagandát óhajt kifejtetni, hogy ebbeli szándékát a turisztikai alosztály titkáranál: dr. Csiby Andor ügyvédnél a lehető leggyorsabban jelentse be, hogy a film felvételekhez dr. Gaál Alajos orvos által irt kedves és élethű cselekményben feldolgozhatók lehessenek.

A bizottság végül dr. Csiby Andor titkárnak a turisztikai alap létesítése tárgyában benyújtott javaslatát tárgyalta le.

— **A gyergyószentmiklósi Ipartestület temetkezési segélyosztálya** felhívja hátrálékos tagjait, hogy a temetkezési járulékokat — halálesetenként 15 lejt — fizessék be. A temetkezési segélyosztály minden hátrálékoshoz ívet küld és már most kéri a tagokat, hogy az iven kimutatott hátrálékot az iven előmutatójánál ki-egyenlíteni sziveskedjenek. Amennyiben a kimutatás és a tagkönyvecske adatai között eltérés mutatkoznék, a tagkönyvecske bélyegei az irányadók és a hátrálék e szerint egyenlítő ki. A temetkezési segélyosztály alapszabályainak 13-ik szakasza úgy intézkedik, hogy

az a hátrálékos tag, aki tagdíjhátrálékát háromszori felszólítás ellenére sem egyenlíti ki, a tagok sorából törölendő és ebben az esetben elveszti eddigi befizetéseit. Tehát minden tag saját érdekében cselekszik, ha hátrálékát a felszólítás alkalmával kiegyenlíti.

A temetkezési segélyosztály kilenc hónapi működése alatt tizenegy esetben fizetett ki temetkezési segélyt, mindenkor nyomban a haláleset bejelentése alkalmával. Az eddig kifizetett segély összege jóval felülhaladja az ötvenezer lejt. A segélyosztály így a legnemesebben oldja meg abbeli feladatát, hogy haláleset alkalmával legalább az anyagi gondoktól menti meg a gyászestétől sujtott hátramaradottakat.

Mindenki, aki hozzátartozói jóvoltát tartja szem előtt, saját érdekében cselekszik, ha e humanus, nem nyereszkesedésre alapított intézmény tagjai sorába lép. A halálesetenként fizetendő 15 lej oly csekély összeg, hogy azt a legszerényebb viszonyok közt élő egyén is megérőltetés nélkül fizetheti, evvel biztosítja hozzátartozóit, hogy váratlan haláleset alkalmával nem lesznek kénytelenek idegen segítséget igénybe venni.

Utbaigazítást bármely biztosított tag adhat; az Ipartestületnél minden vasárnap délután nyerhető felviágosítás.

— A gyergyószentmiklósi Ipartestület Dalköre a nyári szünet után nagy szorgalommal tartja próbáit Bálint Ákos karnagy vezetésével. A Dalkör derék tagjai legutóbbi szerepléseik alatt bizonyosságot tettek arról a szép előhaladásukról, melyet tehetséges karnagyuk vezetése alatt tettek és a legszebb reményekkel várhatjuk legközelebbi nyilvános szereplésüket annál is inkább, mert hovatovább mind nélkülözhetetlenebbé válik közreműködésük estélyeink színvonalának emelésében.

— A minisztertanács legközelebb ismét foglalkozik a spekulatörvényrel. Az ország gazdasági életének indokolt kérésére a kormány módosította az usztoratörvény rendelkezéseit. E módosítás nem volt kielégítő és ezért a Sfatul Negustorese országos központja újabb memorandumban hívta fel a kormány figyelmét a sérelmes rendelkezésekre és az usztoratörvény eltörlését kérte. A memorandumot a legközelebbi minisztertanács tárgyalás alá veszi.

Szombaton délután

gyermekelőadás az Urániában.

— Szerencsétlenség Csomafalván. Vasárnapra fejeződtek be a templom renoválási munkálatai, amelynek utolsó pontja a keresztnek a toronyra való visszahelyezése volt. A veszélyes munkával foglalatosskódókat nagytömeg bámulta. Benedek Péter fiatal legény arra vezetett egy pár lovat, amely valami zajtól megijedt és a bábáskodók közé ugrott. Egyik ló özv. Páll Antalné öregasszonyt olyan szerencsétlenül rugta meg, hogy az elvágódva fejét egy kőbe ütötte olyan erővel, hogy súlyos koponyatörést és agysérüléseket szenvedett. Hazavitték, hol pár órai kínlás után meghalt. Amint eddig megállapítható, a balesetért senki sem felelős.

— Rablógyilkosság. Az elvetemültségnek, a háború után kitermelte erkölcsöknek esett áldozatul egy életerős, fiatal székely ember, Török Miklós alfalvi gazda. Harmincezer darab téglája volt egy üres telken. Tolvajok dézmálták. Kiment egy éjjel, tizenegyedikéről tizenkettődikére virradólag, hogy tégláját őrizze. Reggelre öt borzalmas fejszeapással és rengeteg késszurással sebezve találták. Bár még, amikor sorokat írjuk, életben van, megmaradásához nincs remény. Sebesülése oly súlyos, hogy kihallgatni sem lehetett s így a nyomozással együtt csak találgathatjuk, hogyan történhetett a gyilkosság. Valószínűleg tolvajokat csipett tetten s azok, hogy tettük következményeitől szabaduljanak, azt gyilkossággal tetézték. A nyomozást a tekerőpataki csendőrmester nagy erélyességgel vezeti, egyelőre pozitív eredmény nélkül.

* **Be kell vonulni!** 20-tól 50-ig kivetel nélkül mindenkinek Balázshoz, aki azt akarja, hogy egy elegáns és tartós cipője legyen. Nagy választék minden számban. Készülnek elegáns eszímák, vadászbakancsok, valamint turista elhagyás, ski és koresolyaciópák. Javításokat ellátással havi elszámolásra is hitelképes egyéneknek. Gyors és precíz munka.

Balázs Ferenc. Főter 10.

* **Jancsi és Juliska** folyó hó 20-iki, szombat délutáni vetítése a moziban kedves figyelem a gyermekek iránt. Ez a pompás Grimm mese a nagyvárosok gyermek publikumát annyira megragadta, hogy többször reprizre vették. Ugy halljuk, hogy az elemi iskolák, a zárda testületileg vesznek részt, számtalan szülő pedig személyesen kíséri a kicsiket a délután 3 órakor kezdődő előadásra, melyen még sport felvonások és vígjátékok egészítik ki a műsort.

* **Fogtechnikus tanuló**nak felvétetik ügyes kezű leány vagy fiú. Dr. Harnik Jolán fogorvosnál.

* **Egy jó karban levő** hálószoza és egy zongora eladó.

Megtekinthető Vajda Lászlónál Str. Regele Ferdinand No. 14.

* 2-3 szoba mellékhelyiségekkel vagy 1 szoba konyhás lakást keresek. Cim a kiadói-vatalban.

* **Eladó fajgyümölcsök** Fürdő-utca 8. szám alatt. Nagyban és kicsinyben. 2-2

A mozi körül.

Mindenre kiterjedő figyelemmel igyekszik a mozi vezetősége a közönség napról-napra fokozódó érdeklődését, igényét kielégíteni. Ebbeli törekvése azonban csak úgy járhat eredményre, ha sikerül kifizérnie, hogy mit kíván, mit vár a publikum a mozitól. Filmes körökben rég tudott dolog, hogy ahány város, annyi izlés, ami jó egyikben, bukás a másikban. Lehet a film bármilyen jó, a filmkritikusok a minősítési lapon jelezhetik számtalan csillaggal kvalitásait, mégis „rosszul szaladt” nálunk. Hja! a közönség, a legfőbb fórum „nem vette be”, nem passzol az izléséhez. Sajaj annak a mozinak, aki ezzel nem számol! Csukhatja be a boltját.

Ez azonban nem szabad azt jelentse, hogy az üzletnek most már mindent alá kell rendelni. Hiszen a tömegizlés általában ferdeségekre hajlik s annak szervilis kiszolgálása szörnyű eltévelyedésekre vezet. Így történhetik meg aztán, hogy még ma is, a mozis rendelkezésére álló kiváló filmprodukciónak dacára, vannak mozik s akárhánnyal éppen a nagy városokban, amelyek „A félszemű szörnyeteg”, vagy a „Vörös vámpír” című filmrekeket vetítik a mindig telt moziuk vásznán. A mozis jó üzletet csinál, de a film hatásában és nevelési tehetsége folytán direkt destruálja a kritikátlan szemlélőt.

Hál' Istennek, nálunk ilyesmiről szó sem lehet. A mi publikumunk intelligenciája, fejlett izlése, föltétlenül magasabb mozikultúrát kíván. Szereti a mély, komoly drámákat, s fokozottabban érdeklődik főleg az eredetileg nem filmre írt világhírességek iránt. Eklatáns példája ennek a legutóbbi Tolsztoj-darab példátlan sikere. A szalonvígjátékok, keleti utazási filmek, az orosz és exotikus tárgyúak szintén tetszenek. Az amerikai burleszknek nem mennek, kovboj-filmeket mozik egyáltalán nem játszik. Legelől kellett volna megemlítenünk a közönség kedvence filmműfajai közt a sportfilmeket. A „Szent hegy” ski szereplőit nem lehet feledni! A közeledő téli szezon alkalmával s az általános közóhajnak eleget teendő, ennek a pompás filmnek testvér filmjét, „A nagy ugrás”-t is műsorra tűzte a figyelmes mozi. Ugyanaz a rendező, ugyanazon szereplők (Leni Riefenstahl), egy azon szűzsé. Ennél a filmnél az az érdekes, hogy a mozi propaganda gondját elvetette, maga a közönség csinálja a legkitűnőbb reklámot.

No és végül a mindenre kiterjedő figyelem! Számtalan szülő fordult mozivezetőségünkhöz azzal az óhajjal, hogy a nagy városokban már bevált példa után, a kis gyerekek részére is rendezzen időnként előadást. Ezt a kívánságot honorálandó, f. hó 20-án, szombaton délután fél helyárak mellett gyermekelőadás lesz, amikor is a legszebb Grimm mese: „Jancsi és Juliska” kerül vetítésre. Boldogság lesz a sok drága apróság örömét látni, amint a két kis árva sorsán aggódva látják a gonosz mos-

toha, a jó tündér s a vén boszorkány mese alakjait meglevenedve feltűnni a mozi vásznán. Gyönyörű sport filmrészletek és vígjátékok egészítik ki a felnőttek részére is összeválogatott műsort.

NYILTTÉR*)

Biztosító feleink tudomására hozzuk, hogy a különböző lapokban közölt s valótlan vádak tartalmazó feljelentések alapján megindult vizsgálat az „America” Biztosító Társaság további működését nem befolyásolja. A vizsgálat idejére a törvényszék által kinevezett bizottság ellenőrzése mellett tovább dolgozik és ahogy eddig is mindig eleget tett vállalt kötelezettségének, a biztosítók érdekeit ezután sem fenyegeti semmi veszély.

„America” főigynöksége
Gheorgheni, Fogarasi u 19.

Nyilatkozat.

Alulírott Bálint István Alajosé kijelentem, hogy Péter Lajos tekerőpataki szabómester urat megbántani nem akartam, miért is a róla híresztelt dolgokért tőle ezennel ünnepélyesen bocsánatot kérek.

Bálint István Alajosé.

*) E rovat alatt közöltékért a felelősség a beküldőt terheli. Szerk.

Szombaton délután

gyermekelőadás az Urániában.

A legmakacsabb **köhögést**, a kinzó **fulladást** és **rekedtséget** bámulatos rövid idő alatt megszünteti. A szájjureget desinficiálja s így a ragályos betegségektől megóvja a

Tüdőfű cukorka.

Kapható az összes gyógyszertárakban.

Ára 18 Lei.

52-1

Egyedüli készítő:

OSVÁTH

gyógyszertár Targu-Mureş.

Vigyázat! Csak bádogdobozban, tüdővédjeggyel valódi.

**Varrógépek
kerékpárok
gramofonok
és lemezek**

legolcsóbban

BOCSKOR MARGIT & Co.
Gheorgheni, jud. Ciuc.

52-22

SÁNDOR ISTVÁNszobafestő és mázoló
Gyergyószentmiklóson.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát izléses, tartós kivitelben.

Szobafestést

a legdivatosabb mintákkal tetszés szerinti színekben a legjutányosabb ár-számítás mellett vállal.

Festéküzletében

mindenféle por- és olajfestékek minden színárnyalatban bármily mennyiségben, olajok, kencék, ecsetek, festéshez való cikkek nagy választékban, a legjutányosabb árak mellett.

Megkeresésre

szívesen szolgál mintázott árajánlattal.

26-16

ÜZLETNYITÁS.

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy a Főtéren, Bogdán István ur házában

„KORZÓ“

elnevezés alatt, egy teljesen újonnan berendezett, a mai kor legkényesebb igényeinek is megfelelő

illatszer,

diszmuáru és női kézimunka üzletet

nyitottam. Állandóan raktáron tartok kelim, gobelin és varrott smyrnaszőnyegmintákat és anyagokat. Himzőpamutokat, selymeket és cérnákat, valamint mindenféle kész himzett és varrott színes és fehér munkákat.

Mérsékelt árak. 52-5 Dus választék.

Vidéki megbízásokat is elintézek.

Szíves pártfogást kér:

Póznér Irén.**Rádió apparátok**

3-8 lámpás gépig,

Reinartz, Baltic, Ultradin, valamint az utólérhetetlen Eumig Hartley típusok

raktáron.

Komoly érdeklődőknek gépek bemutatása. — Raktáron: Steier accumulatorok, hangszórók, rádiólampák, fejhallgatók stb. Accumulatorok szakszerű feltöltését, valamint rádiólampák kipróbálását vállalom.

Eladott gépeknek havonkénti díjtalan felülvizsgálása.

Kedvező részletfizetés.

Berkovits Lázár

Gheorgheni.

15-4

Garantált malomkövek, sírkövek és márványsírkövek állandó raktáron kaphatók

Barabás Gergely

kőfaragónál

Szarhegyen (Lăzarea, jud. Ciuc.)

Vállalok bármilyen épület és kriptaépítéseket a legegyszerűbbtől a lediszesebb kivitelben, teljesen fagyálló anyagból.

Szíves megkeresésre árajánlattal, tervezéssel készséggel szolgál. 52-5

Megalakult

Marosvásárhelyen a társadalom vezető tagjainak ellenőrzése mellett a

„Sperata“ Biztosító Társaság.

Mindenki csekély díjfizetés mellett könnyen biztosíthat 18-75 éves életkorig 100.000 leit.

A „Sperata“ Biztosító Társaság a legminimálisabb módokat szabja erre. Tőkéi felett pedig a marosvásárhelyi társadalom vezetőtagjaiból álló ellenőrző bizottság őrökdi. Tartalékait az erdélyi pénzpiac egyik legtehetősebb intézete, a marosvásárhelyi Ágrár Takarékpénztár r. t. kezeli.

Az ellenőrző bizottság tagjaiul felkértek: Bustya Lajos, a Magyar Iparos Egyesület elnöke, Bürger Dezső gyáros, Orbán Balázs kamarai képviselő, a Földmívelő Szövetség igazgatója, Turi Zoltán igazgató, Bretter Vilmos, a marosvásárhelyi Kereskedő Társulat elnöke, Ritz Antal, a magyar Iparos Egyesület ügyvezető elnöke, az Asztalos Ipartársulat elnöke, Bustya Béla, az Építőiparos Szövetség elnöke, Herbeth István, az Építőiparos Szövetség alelnöke, Szijgyártó Gábor szaktanár, Gárdos József terményexportőr, Bertia Juli nagykereskedő, Rothmann Mór, a marosvásárhelyi Izr. Hitk. elnöke, Deutsch Béla igazgató, Vámos Sándor nagykereskedő, Stern Antal igazgató, Godt Adolf, a Zsidó Iparos Egyesület elnöke, Dr. Tischler Jenő fogorvos, Ignat Ferenc C. F. R. fűtőházi főnök, Dr. Lóte Lajos orvos, Bálint János, a Csizmadai Társulat elnöke, Tóthfalusi Sándor, a Szabó Iparostársulat elnöke, Ipó János, a Cipész Munkaadó Társulat elnöke, Timár Albert, a Kocsigyártó Ipartársulat elnöke, Deé György gazdaköri elnök, Ganga Gusztáv gyáros, Enyedi Jenő, a Mészáros Ipartestület elnöke, Sziláma Emil kereskedő, Bölöni Domokos kereskedő, Ritz Mihály, az Asztalos Ipartársulat elnöke, Lóte Lázár, a Magyar Iparos Egyesület és Vendéglős Ipartársulat főtitkára, Dudutz István kereskedő, Incze László, a Sütő Ipartársulat elnöke stb.

Gyergyószentmiklós és vidéke képvislettel **Jakabffy Béla** ur bizatott meg, aki mindenféle felvilágosítással készséggel szolgál.

4-2

A Romfeld-féle vendéglőben naponként frissen csapolt

BÜRGER-SÖR

és kitűnő asztali borok.

26-26

Állandó étkezés. Olcsó árak.

Lovak részére istálló.

Szíves pártfogást kér **Kulesán** kezelő.

Ha bármilyen modern, jó és olcsó

BUTORT

52-15

akar, ne sajnálja a fáradságot és forduljon bizalommal **Ambrus István** műasztaloshoz (Valea-Strâmbă) Tekerőpatak.

Időnkint kész hálósobák is kaphatók.

Ezennel tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy az özv. **WERMESCHER TRAUGOTTNÉ** szászrégeni timárságából szeptember 1-én kiléptem és saját nevem alatt egy

4-4

bőrüzletet

nyitok Gyergyószentmiklóson.

Kérem a közönség szíves pártfogását

Wermescher Adolf.**BALLA ISTVÁN**

hatósági engedéllyel bíró villanyszerelő

el-vállal minden-fajta elektromos szerelést és javítást. Mivel nagy külföldi gyakorlattal rendelkezik, azért olcsón, izléses kivitelben és műszaki pontossággal dolgozik. Költségvetéseket bárkinek díjtalanul készít.

Cím: Selyem-utca 69. sz.

BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

Aki rövid idő alatt biztosan Lei 100.000 tőkéhez akar jutni, akkor ne hallgasson azon rosszindulatú hírekre, amelyek ujabban a közismerten szilárdul álló „DOLLAR” biztosító intézetről elterjedtek. Mely intézetnek Részvénytársasággá való átalakulása most van folyamatban. Szilárdsága folytán vált ezen körülmény nélkülözhetetlenné, hogy így még intenzívebben tudja szolgálni feleink érdekeit. A „DOLLAR” bizt. intézet úgy anyagi, mint erkölcsi tőkével rendelkezik, eddig is felelt a legpontosabban szolgálta ki, amiről számos levél tanuskodik.

Főügynökség:

52-2

Gheorgheni, Str. Piața Reg. Maria „Szilágyi-szálloda” 7. számú szoba.

HIRDETÉS.

Tisztelettel értesítjük Gyergyószentmiklós és vidéke közönségét, hogy Gyergyószentmiklóson—Gheorgheni, Piața Regina Maria 20/b alatt fiókintézetet nyitottunk, mely a banküzlet minden ágával foglalkozik.

A fiókintézet vezetésével eddigi cégjegyzőnket, Dieners Gyula urat biztuk meg.

Brassói Általános Takarékpénztár.

Alapított 1835.

3-3